

Testen en traceren

Internationale informatie over hoe gezondheidszorgsystemen op de pandemie reageren kan worden ontleend aan de COVID Health System Response Monitor (<https://www.covid19healthsystem.org/mainpage.aspx>). Deze is opgezet door de European Observatory for Health Systems and Policies en het Europese kantoor van de Wereldgezondheidsorganisatie en wordt gesteund door de Europese Commissie. Een netwerk van nationale correspondenten in 50 landen heeft gestructureerde informatie aangeleverd over de nationale respons op de pandemie. Die informatie wordt geregeld aangevuld met nieuwe ontwikkelingen in een land. De volledigheid van de informatie kan verschillen en het feit dat een bepaald element niet wordt genoemd, betekent niet altijd dat dit er niet is. Voor Nederland wordt de informatie door het Nivel aangeleverd.

Over het onderwerp testen en traceren is onlangs een vergelijkende analyse verschenen (Rajan et al., What do countries need to do to implement effective 'find, trace, isolate and support' systems? Journal of the Royal Society of Medicine 2020; 113: 245-250; <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/0141076820939395>)

Deze analyse start vanuit een procesmodel met de cruciale knelpunten: beschikbaarheid van materiaal en uitvoering van testen, contactonderzoek, zelfisolatie. Dat hebben ze omgezet in een verhaal dat goed communiceert, gebaseerd op het bekende bordspel 'Adders en ladders' (zie de afbeelding aan het eind van dit stukje).

Nederland wordt in deze analyse niet apart genoemd. We hebben daarom gekeken hoe Nederland in de analyse past en wat de lessen zijn van de analyse.

Het eerste knelpunt is de toegang tot tests; mensen die in aanmerking komen voor een test, moeten binnen een redelijke tijd een afspraak kunnen maken en er moet voldoende testmateriaal zijn. Wij zijn in Nederland pas relatief laat op grote schaal gaan testen. Er zijn ook nu nog dreigende tekorten aan testmateriaal. Duitsland wordt genoemd als land waar grootschalig testen snel op gang kwam, maar ook daar zijn capaciteitsproblemen gemeld. Net als Nederland zijn de meeste landen gestart met alleen testen van ziekenhuispatiënten. Logistieke problemen in de verspreiding van testmateriaal en verzending van uitgevoerde testen naar de laboratoria kan beperkt worden door teststraten op te zetten op of bij de locatie van de labs. Dat is nauwelijks gerealiseerd in Europa. Laboratoriumcapaciteit is opgeschaald door bestaande labs uit te rusten voor COVID-tests. Dat is de aanpak in de meeste landen geweest. Alleen het VK heeft centrale labs opgezet. Daarnaast wordt door enkele landen ook buitenlandse capaciteit gebruikt (b.v. door Finland en Ierland).

De snelheid waarmee testresultaten beschikbaar zijn en gecommuniceerd worden, is belangrijk om snel contactonderzoek te kunnen starten en om mensen zo kort mogelijk in zelfisolatie te houden. In Nederland zijn er door capaciteitsproblemen in sommige regio's oplopende responstijden (bij het maken van een afspraak, uitvoering van de test en informatie over de uitslag). Het aantal GGD-medewerkers dat contactonderzoek kan doen is beperkt en in een aantal landen zijn oplossingen gezocht door het inschakelen van b.v. medische studenten (Finland), militair personeel (Duitsland) of vrijwilligers (Cyprus). Het is onduidelijk hoe goed deze mensen opgeleid zijn voor het werk.

En als mensen die zich hebben laten testen besmet blijken te zijn, is het belangrijk dat ze worden gestimuleerd en ondersteund om in zelfisolatie te gaan. In Denemarken zijn voorzieningen voor mensen die niet thuis in zelfisolatie kunnen. Ondersteuning is belangrijk voor mensen met een laag inkomen en mensen die niet thuis kunnen werken. Dwang d.m.v. boetes wordt wel toegepast, alsook methodes om de beweging van mensen die in zelfisolatie zouden moeten zijn, te volgen. Dit zijn ingrijpende maatregelen waarbij de vraag kan worden gesteld of ze gehandhaafd kunnen worden.

De algemene lessen uit de analyse zijn:

1. Alle knelpunten moeten zoveel mogelijk opgelost zijn; anders valt het systeem terug op een vorige processtap. Bij voorbeeld: als het testen op orde is, maar voor contactonderzoek ontbreekt capaciteit, dan wordt het doel van beheersing van de pandemie niet bereikt.
2. Een voorwaarde daarvoor is een goed ontwikkeld en toegerust systeem van openbare gezondheidszorg en goede coördinatie daarbinnen en met andere onderdelen van het zorgsysteem.

Prof. dr. Peter Groenewegen,
namens het Nivel COVID-HSRM team (prof. dr. Judith de Jong, dr. Madelon Kroneman, dr. John Paget).

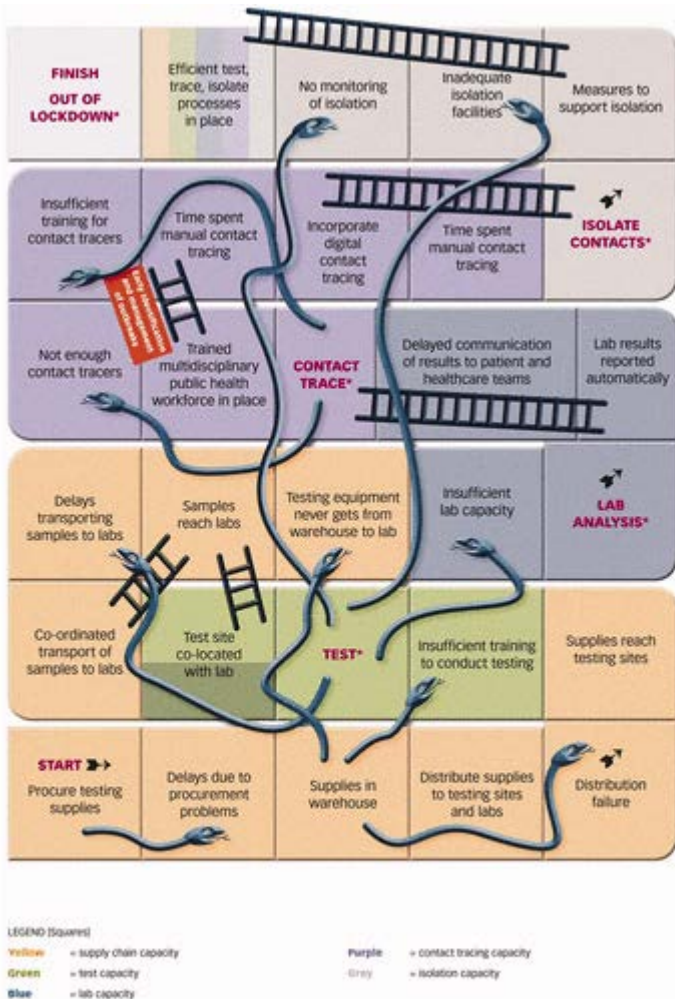

Figure 1. The Snakes and Ladders boardgame of find, test, trace, isolate and support.